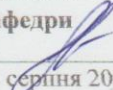

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Стрітьсвич Т.М.
«30» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність: **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

Освітня програма: **Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

Факультет **Мистецький**

Форма навчання: **Денна**

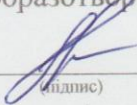
2019– 2020 навчальний рік

Робоча програма **ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО** для студентів за спеціальністю: **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація**

Розробники: Гарбузенко Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

(підпис)

Стрільєвич Т.М.
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь 02 Культура і мистецтво	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання: денна
Кількість кредитів: 1,5/1,5	Шифр за ОП ОК9	Нормативна
Загальна кількість годин: 45/45	Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки: перший
		Семестр: третій/четвертий
Тижневих годин для денної форми навчання: 1/1 аудиторних: 18/18 самостійної роботи: 27/27	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський	Лекції: 2/2 год.
		Лабораторні: 16/16 год.
		Самостійна робота: 27/27 год.
		Вид контролю: – / екзамен

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є ознайомлення з специфікою різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва та отримання практичних навиків роботи у відповідних техніках.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво" є: вивчення технологічних особливостей різноманітних видів декоративно-прикладного мистецтва, формування у студентів навиків у роботі в традиційних та сучасних декоративних техніках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність здійснювати пошук, збереження, обробку та редагування професійної інформації з різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень;
- здатність до саморозвитку, постійного підвищення професійної кваліфікації та майстерності;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та генерувати нові ідеї;
- здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності декоративного мистецтва;

- здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору;
- здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва, створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності;
- здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу, інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі;
- здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах;
- здатність застосовувати під час досліджень та у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, засоби інтерпретації, стилізації, трансформації;
- здатність сприймати новітні концепції в галузі декоративного мистецтва поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями;
- здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах декоративного мистецтва;
- здатність визначати етапи та послідовність реалізації художнього образу в мистецькому творі;
- здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, самовиховання художньо-естетичної культури і художнього смаку;
- здатність спрямовувати теоретичні знання та практичні навички дисциплін образотворчого циклу на виконання роботи в матеріалі;
- здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах;
- здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді;
- здатність працювати в колективі і команді, ефективно взаємодіяти з колегами, керівництвом.

Програмні результати навчання:

- знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва, виразальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення;
- знання основних законів теорії композиції, її видів, правил, прийомів та засобів, розуміння стадій та вимог щодо художньої-образної побудови її та гармонійної організації;
- вміння аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів для вирішення практичного завдання;
- вміння застосовувати у власній творчості способи інтерпретації, стилізації, трансформації;

- вміння здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел;
- вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями, генерувати нові ідеї (креативність), демонструвати розвинуту творчу уяву, працювати в команді та автономно, працювати в міжнародному контексті, діяти соціально відповідально та свідомо;
- вміння оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- вміння аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу;
- вміння оцінювати змістовне навантаження виражальних засобів мистецтва, розуміти вагому роль українських етнокультурних традицій у стильових рішеннях творів декоративного мистецтва;
- вміння застосовувати джерела сучасного українського і зарубіжного народного та професійного мистецтва;
- вміння використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях,
- вміння популяризувати надбання національної культурної спадщини, сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації;
- вміння творчо та професійно спілкуватися із застосуванням фахової термінології; взаємодіяти міжособистісно, толерантно вести дискусії та аргументувати власні думки;
- вміння розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання.

Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 3. ВИШИВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

Тема 1. Історія зародження та розвитку вишивки в Україні.

Історичні витоки вишивання. Розвиток та становлення його як виду декоративно-прикладного мистецтва. Побутування вишивки. Розвиток сучасної народної вишивки. Народні майстри вишивального мистецтва. Регіональні особливості української вишивки. Осередки вишивального мистецтва.

Тема 2. Художньо-технологічні особливості вишивальних технік.

Матеріали та інструменти. Вишивальні техніки та види швів. Орнаментальні мотиви в вишивці. Семантика української вишивки. Типологія вишитих виробів. Гаптування.

Розділ 4. ХУДОЖНЄ ДЕКОРУВАННЯ ЯЄЦЬ

Тема 1. Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Витоки, традиції та звичаї писанкарства. Поліфункціональність писанок. Регіональні особливості писанкарства в Україні. Писанки колекції В. Ястребова. Знаки та символи писанок. Символіка кольору. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок. Види орнаментів. Майстри-писанкарі.

Тема 2. Художні техніки декорування яєць.

Художньо-стилістичні особливості декорування яєць. Технологія оздоблення яєць способом відбілювання. "Крапанка", "шкрябанка", "крашанка", "мальованка", "шпилькою", "восковка-бісерка". Образна мова майстрів.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	лабора торні	самостійна робота
Розділ 3. Вишивальне мистецтво України				
Тема 1. <i>Історія зародження та розвитку вишивки в Україні</i>	9	2	2	5
Тема 2. <i>Художньо-технологічні особливості вишивальних технік</i>	36		14	22
Усього годин	45	2	16	27
Розділ 4. Художнє декорування яєць				
Тема 1. <i>Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва</i>	13	2	6	5
Тема 2. <i>Художні техніки декорування яєць</i>	32		10	22
Усього годин	45	2	16	27

Теми лабораторних занять

Розділ 3. ВИШИВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Історія зародження та розвитку вишивки в Україні.</i>	2
	Історичні витоки вишивання. Розвиток та становлення його як виду декоративно-прикладного мистецтва. Побутування вишивки. Народні майстри вишивального мистецтва. Регіональні особливості української вишивки. Осередки вишивального мистецтва. Розвиток сучасної народної вишивки. Майстри вишивального мистецтва.	
2	<i>Художньо-технологічні особливості вишивальних технік</i>	14

	Семантика української вишивки. Типологія вишитих виробів. Гаптування. Вишивальні техніки та види швів. Орнаментальні мотиви в вишивці. Матеріали та інструменти. Виразально-зображувальні засоби вишивки	
	Разом	16

Розділ 4. ХУДОЖНЄ ДЕКОРУВАННЯ ЯЄЦЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва</i>	8
	Витоки, традиції та звичаї писанкарства. Поліфункціональність писанок. Регіональні особливості писанкарства в Україні. Майстри-писанкарі. Писанки колекції В. Ястребова. Знаки та символи писанок. Символіка кольору. Види орнаментів. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок.	
2	<i>Художні техніки декорування яєць.</i>	8
	Художньо-стилістичні особливості декорування яєць. Образна мова майстрів. Технологія оздоблення яєць способом відбілювання. "Крапанка", "шкрябанка", "крашанка", "мальованка", "шпилькою", "восковка-бісерка".	
	Разом	16

Завдання для самостійної роботи

Розділ 3. ВИШИВАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО УКРАЇНИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Історія зародження та розвитку вишивки в Україні.</i>	5
	Історичні витoki вишивання. Розвиток та становлення його як виду декоративно-прикладного мистецтва. Побутування вишивки. Народні майстри вишивального мистецтва. Регіональні особливості української вишивки. Осередки вишивального мистецтва. Розвиток сучасної народної вишивки. Майстри вишивального мистецтва.	
2	<i>Художньо-технологічні особливості вишивальних технік</i>	22

	Семантика української вишивки. Типологія вишитих виробів. Гаптування. Вишивальні техніки та види швів. Орнаментальні мотиви в вишивці. Матеріали та інструменти. Виразально-зображувальні засоби вишивки	
	Разом	27

Розділ 4. ХУДОЖНЄ ДЕКОРУВАННЯ ЯЄЦЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Писанкарство як вид декоративно-прикладного мистецтва	17
	Витоки, традиції та звичаї писанкарства. Поліфункціональність писанок. Регіональні особливості писанкарства в Україні. Майстри-писанкарі. Писанки колекції В. Ястребова. Знаки та символи писанок. Символіка кольору. Види орнаментів. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок.	
2	Художні техніки декорування яєць.	10
	Художньо-стилістичні особливості декорування яєць. Образна мова майстрів. Технологія оздоблення яєць способом відбілювання. "Крапанка", "шкрябанка", "крашанка", "мальованка", "шпилькою", "восковка-бісерка".	
	Разом	27

Методи навчання: словесний; практичний; наочний; художньо-творчі роботи; робота з навчально-методичною літературою; відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами; самостійна робота; науково-дослідна робота студентів; тренінгові вправи; дискусії; пошукова робота; навчально-творчий проект.

Методи контролю: кафедральні перегляди художньо-творчих робіт; усне опитування; захист повідомлень; командні проекти; навчальні, навчально-творчі роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; індивідуально-дослідні завдання; виставки; поточний контроль; екзамен.

Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів робіт.

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 3 семестр

Кількість балів	Сума
-----------------	------

Тема 1	Тема 2	Презентація	
1-5	1-20	1-5	3-30

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

Схема нарахування балів, які отримують студенти в результаті поточного контролю за 4 семестр

Кількість балів			Сума
Тема 1	Тема 2	Презентація	
1-12	1-13	1-5	3-30

Від 1 до 5 балів студент може отримати за презентацію своїх робіт під час кафедрального перегляду

За результатами підсумкового контролю, презентації навчально-творчих робіт під час кафедрального перегляду та здачі усного (письмового) іспиту студентам виставляється екзамен.

Схема нарахування балів, які отримують студенти під час екзамену

Результати поточного контролю		Підсумковий контроль	Екзамен	Сума
семестр 3	семестр 4			
3-30	3-30	6-60	1-40	7-100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінку "**відмінно**" *A*, (90-100), **зараховано** – отримує студент за глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків з навчальної дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво". Легко

орієнтується в теоретичному матеріалі, володіє понятійним апаратом, уміє зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній формі, так і в творчій роботі), якісне і правильне оформлення навчальних завдань. Студент здатний до самостійного та художньо-творчого мислення.

Оцінку **"добре" В, (82-89), зараховано** – отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу дисципліни "Декоративно-прикладне мистецтво", володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад матеріалу в техніці виконання, але у змісті, формі відповіді, навчально-творчій роботі мали місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення але художньо-творче мислення фрагментарне.

Оцінку **"добре" С, (74-81), зараховано** – отримує студент за правильне виконання завдання з двома-трьома суттєвими помилками. Такими помилками можуть бути недоцільно використані засоби зображення та вираження. Студент демонструє неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. Недосконале володіння технікою. Мислення репродуктивно-творче.

Оцінки **"задовільно" D, (64-73), зараховано** – заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, неточності, вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки **"задовільно" E, (60-63), зараховано** – заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але отримані знання і набуті навички відповідають мінімальним критеріям оцінювання. З зусиллями виконує репродуктивні завдання.

Оцінка **"незадовільно" FX, (35-59), не зараховано** – виставляється, коли студент демонструє розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при виконанні навчальних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни

Оцінка **"незадовільно" F, (1-34), не зараховано** – виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне вивчення студентом дисципліни.

Рекомендована література

Методична література:

1. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: Навчально-методичний посібник. – Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. – 132 с.
2. Гарбузенко Л. Фасилітація у процесі формування особистісно-розвивального компоненту художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Наукові записки. – Вип. 121. – Ч. II. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – С. 275–279.
3. Гарбузенко Л. В. Технологія формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми сучасної педагогічної освіти. – Серія: Педагогіка і психологія. – Вип. 43 – Ч. 2. – Ялта: РВВ КГУ, 2014. – С. 51–58.
4. Гарбузенко Л. Система навчальних завдань для формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва // Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Вип. 12. – Ч. 1. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. – С. 137–143.

Основна

1. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво: Навч. посіб. / Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. – К., 2012. – 342 с.
2. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 1: Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя / [Архипова Є. та ін.], –2010. – 476 с.
3. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 2: Мистецтво XVII–XVIII століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2007. – 336 с.
4. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2007. – Т. 3: Мистецтво XIX століття / [Білоус Л. та ін.]. – 2009. – 346 с.
5. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 4: Мистецтво XIX століття / В. Рубан, В. Тимофієнко, М. Селівачов. – 2006. – 760 с.
6. Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. – К.: [ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України], 2006. – Т. 5: Мистецтво XX століття / [наук. ред. Т. Кара-Васильєва]. –2007. – 1047 с.

Допоміжна

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: підручник. – Львів: Світ, 1993. – 272 с.
2. Гасюк О. О. Художнє вишивання: альбом. – К.: Вища школа, 1989. – 248 с.
3. Гурська А. С. Мова та графіка українського орнаменту: навч. посіб. – Київ: Альтернативи, 2003. – 135 с.
4. Данченко О. Народні майстри. – К.: Рад. шк., 1982. – 128 с.

5. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник. / Я. П. Запаско. – Львів: Афіша, 2000. – 366 с.
6. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка. Західні області УРСР. – К.: Наукова Думка, 1988. – 190 с.
7. Кара-Васильєва Т. Українська вишивка. – К.: Либідь, 2002. – 160 с.
8. Кoberник О. М. Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід : навч. посіб. – Умань: СПД Жовтий, 2008. – 216 с.
9. Колесник Н. Є., Пантус Н. Ф. Писанкарство: історія, досвід, техніка та методика виконання. – Житомир, 2004. - 280 с.
10. Кульжинский С. К. Описание коллекции народных писанок. – Х.: САГА, 2011. – 176 с.
11. Манько В. Українська народна писанка. – Л.: Свічадо, 2001. – 46 с.
12. Музей українського народного декоративного мистецтва: альбом / авт.: А. Ф. Вялець, Л. С. Білоус. – К.: Мистецтво, 2009. – 352 с.
13. Ніколаєва Т. О. Український костюм: надія на ренесанс. – Київ: Дніпро, 2005. – 318 с.
14. Оршанський Л. В. Художня обробка матеріалів: орнаментика і технологія: навч. посібник. – Тернопіль: ТЗОВ "Терно-граф", 2013. – 342 с.
15. Полтавська писанка / упоряд. В. Асадчева. – Полтава: Оріана, 2008. – 62 с.
16. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія). – К.: Ред. вісника "АНТ", 2005. – 399 с.
17. Стогнота Л. Народне мистецтво України на межі тисячоліть. – К.: Автоексперт, 2007. – 248 с.
18. Сусак К. Р., Стеф'юк Н. А. Українське народне вишивання. – К.: Науковий світ, 2006. – 284 с.
19. Сучасне українське народне мистецтво: [альбом] / упоряд. Н. І. Велігоцька. – Київ: Мистецтво, 1976. – 192 с.
20. Щербаківський В. Основні елементи орнаменталії українських писанок // Праці відділу українознавства. – К.: Оттава, 1990. – Т. 7. – 279 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://pidruchniki.ws> / Бібліотека українських підручників
2. <http://www.nbu.gov.ua/node/1540> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
3. www.dnrb.gov.ua / Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського
4. <https://www.cuspu.edu.ua/ua/pro-biblioteku/novyny/> бібліотека ЦДПУ ім. В. Винниченка
5. <https://rukotvory.com.ua> – Рукотвори. Народне мистецтво онлайн
6. <http://library.kr.ua/elib/rybalko/pysanki.pdf> Рибалко П. Колекція писанок Володимира Ястребова.